

NIEUSTAWICZNOŚĆ (40) sb f

W pisowni łącznej (37), w rozłącznej (3); -cz- (38), -c- (1), -tz- (1).

e oraz o prawdopodobnie jasne (tak w nie- oraz -ość); a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie).

sg N nieustawiczność (15). ◇ G nieustawiczności (4). ◇ D nieustawiczności (2). ◇ A nieustawiczność (13). ◇ I nieustawicznością (2). ◇ L nieustawiczności (2). ◇ pl N nieustawiczności (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVII w. s.v. ustawiczność.

1. Niestalość, zmienność, chwiejność uczuć, sądów, postępowania; płochość; *inconstantia* Modrz; *levitas* PolAnt (30) : *GlabGad* N6v; A tákyey wyfokyey dumy/ którą tak Pyotr yako Páweł nyeumyeyętnoŃcyą zową/ nyeuftáwiczność nálláduye. (*marg*) 1.Cor. 8. NyeumyeyętnoŃci kácerfkiey towárzisz nyeuftáwiczność (-) *KromRozm II* p3, p3v; *Vanitas*, Próżność/ lekkość/ niestałość/ nieftátek/ nierząd. *Vanitati opponitur constantia*, Nieuftáwiczność/ płochość. *Mącz* 475b; *Górndworz* Cc2v; *BudNT* 2.Cor 1/17

nieustawiczność w czym (5): *KromRozm I G*; *BielKron* 204; *SarnUzn* B8; Ale widząc nieftáteczność I. M. y nieuftáwiczność w tym/ zámilczęciem iefzche y te⁸⁰ nie mógł *CzechEp* 309; *WujNT* 31; [Daniel [...] Krol Rufki/ ktorego HiŃtorie PolŃkie ApoŃtatą dla nieuftáwiczności w wierze zowią *StryjKron* 331 (*Linde*)].

nieustawiczność czyja [w tym: G sb i pron (11), pron poss (2), ai poss (1)] (14): *KromRozm II* p3v; PiŃzę tu przykád o nieuftáwiczności Ńwiátá/ iáko vŃtháwicznie walczy ciáło z duchem *BielKom nlb* 4; Bo vrok omylnoŃci/ zácniwa dobre rzeczy/ á nieuftáwiczność żądliwoŃci [*inconstantia concupiscentiae*; nieftáteczność poządliwoŃci *WujBib*]/ przewraca ŃmyŃl bez złoŃci. *Leop Sap* 4/12; Vżyway krotofile z żoną Ńwą którą miłuielz/ po wŃzytki dni żywotá nieuftáwiczności twey [*cunctis diebus vitae instabilitatis tuae* *Vulg Eccle* 9/9; odmiennoŃci twoyey *Leop*; nieftáteczności twoiéy *WujBib*]/ ktore tobie Ńá dáne pod Ńlóncem/ po wŃzytki czáły márhoŃci twoiey. *BielKron* 81v; á rozumiey przemiennoŃci czálu/ á nieuftáwiczności fortuny/ gdzie Medy/ gdzie Perfe [...] ktorzy ci wŃzytcy mienili Ńie być Pány wŃzego Ńwiátá/ iáko thy dziŃ *BielKron* 254, 113, 386v *marg*; *Volubilitas*, TocznoŃć/ obrotnoŃć. *Fortunae volubilitas*/ Nieuftáwiczność/ nieftáłość ŃzczęŃcia. *Mącz* 506d; pánom Ńwym [*Wálaszy*] nie wierni/ ná ktorego Ńie zwaŃnią wnet go chcą o gárdło przypráwić/ Ńtądze częŃte Pány miewáią/ dla Ńwey nieuftáwiczności *BielSpr* 69v; *MycPrz II Dv*; [kto] ná tę żywotá doczeŃnego krotkoŃć/ á ludzkich rzeczy nieuftáwiczność [*rerum humanarum inconstantiam*] pilnie v Ńiebie vważy *ModrzBaz* 8, 44v, 51; *CzechEp* 309.

W połączeniu szeregowym (1): Bo to co mowiemy *adiectiue*/ mądry/ Ńpráwiedliwy/ miłofierny / moŃe być w tym odmianá y nieuftáwiczność/ iáko Ńie znáiduie y w ludziech teŃ y Ńwiętych/ ále gdy mowiemy/ że Bog iefth nie tylko Ńpráwiedliwy/ ále Ńámá ŃpráwiedliwoŃć/ miłofierdzie/ y mądroŃć/ tuć więc iuz nieuftáwiczności/ przypádoŃci/ álbo teŃ odmianie żadne Ńie mieyŃce nie zoftáwa. *SarnUzn* B8.

W tłumaczeniu etymologii nazwy miejscowej *Jerycho* (1): bo Hiericho wykłáda Ńie omylnoŃć álbo nieuftáwiczność. *RejPos* 210.

Szeregi: »nieustawiczność a krewkoŃć« (1): Iáko teŃy w tey obyczáiow nieuftáwiczności á krewkoŃci [*in hac morum inconstantia ac infirmitate*]/ dáleko bezpieczeŃniey iefth áby vrzędy były doczeŃne/

á pewnym iákim czásem zámierzone/ który fkoroby fie fkończył/ drudzyby nowi náftępowáli/ á pirwfy liczbę z onego vrzędu czynili. *ModrzBaz* 44v.

»nieustawiczność i lekkość« (1): Krol Angielki niebył kontent fpińania láfkáwego Luterowego/ odpifał mu frodze/ przypifuiąc mu nieuftáwicznóć y lekkość w náuce/ iz niewie íam czego pierwey bronieć ma/ iefli íam fiebie czyli Ewángeliey Świętey. *BielKron* 204.

»niestateczność (a. niestatek) i nieustawiczność« [szyk 1:1] (2): *CzechEp* 309; Nazwiłká od miítrzew íwoich nowych: od których ie/ miáfto Chrześciánów/ Lutrámi/ Káluiniítámi/ Serwetany zowá. Nieuftáwicznóć y nieftátek w náuce. *WujNT* 31.

»odmiana (a. odmienność) i (a) nieustawiczność« (2): Nyewyem ízeby fye co odmyennoći á nyeuftáwicznóći w yego [*Lutra*] náuce závádzáło *KromRozm I G*; *SarnUzn* B8. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»omylnóć albo nieustawiczność« (1): *RejPos* 210 *cf W tłumaczeniu etymologii nazwy miejscowej Jerycho.*

»pierzchliwoć i nieustawiczność« (1): GREkom przefkadzáła [*do zjednoczenia*] naprzod buynoć rozumów/ á wrodzona iákaś pierzchliwoć y nie vftáwicznóć: ktorey [*! lege: w ktorey*]/ [...] tylo nowiny wynáyduiąc á w odmiánách fie częftych kocháiąc/ heretyctwá y nowe náuki [...] wymyílali. *SkarJedn* 373.

»przemienność a nieustawiczność« (1): IAkie przemienności á nieuftáwicznóći w Monárchiach były/ Afyriyfkich/ Perfkich/ Greckich *BielKron* 129.

»roznoć i nieustawiczność« (1): Roznoć kftáftów y barw v ízat/ á co ínfzego pokázuie iedno obyczáiw roznoć y nieuftáwicznóć [*morum varietatem ... et morum inconstantiam*]? *ModrzBaz* 51.

»nieustawiczność a szaleństwo« (1): POpiel [...] przyiáwfy Monárchiá oycowfká/ vkazály fie w nim pierwfze nieuftáwicznóći á ízaleńftwá/ ábowiem [...] przenioł ítolec krolewki do Gniezná/ á z Gniezná do Kruízwice w polá *BielKron* 342.

2. *Różnica zdan, niezgodność, niejednolitość przekonań, brak jednomyślności, niezgoda* (10) : (*nagł*) Iáfkólká ná nieuftáwicznóć. (–) KIedy chłop fiál konopye/ Iáfkólká wołáá/ Cići pyći będą nići/ ptaki przeftrzegáá. A gdy ptacy nie dbáli/ iz iuz chłop miał nići/ Vcieklá w dách do niego/ [...] Tákkież náfze Iáfkółki/ kiedy fie zlemiemy/ Cići pyći będą nići też íobie mowiemy. A potym záfię rozno/ á co mnyę do tego/ Rozlećim fie do chłopów/ pátrzay káždy íwego. *RejZwierz* 126v, aa3v; *MycPrz* II C2.

nieustawiczność czyja [*w tym: pron poss (2), ai poss (2)*] (4): Acz fie więc iáko Wrony czásem w kupę zlecą/ Kraczą/ wrzełzczą/ á drudzy iáko Sroki rzeką/ A iáko Iáftrząb ktorą zá ogon połápi/ To wnet pilnie káżdá fie do íwego krzá kwápi [...] Ale gdyby fie wízytki połpołu íkupily/ Y ciotkęby odieły y Iáftrząbá zmyły. (*marg*) Nieuftáwicznóć ludzka. (–) *RejWiz* 55, Cc7v; (*nagł*) Ryby ná nieuftáwicznóć náfzę. (–) PRáwiechmy by w odmęcie/ zátrożone ryby/ Goniemy fie po fwiátu/ wełpołek bez chyby. Okuń goni Płóiczkę/ á Okuniá Szczuká *RejZwierz* 125, bb2v.

W połączeniach szeregowych (2): *CzechRozm* 26v; to iefł heretycki y fáłfzywy kościo/ który/ ma około Bołkich w Chryftušie rzeczy/ Rofterki/ Nieuftáwicznóć/ Pokátnóć/ y Samońáńftwo. *SkarJedn* 17.

Szereg: »wzgarda i nieustawiczność« (1): Bacząc wzgárdę y niewstawiczność ták między łtany Páń<lkim>i iáko y Rycerłkimi/ [...] że nie iedni ráduią łie z drugich potyczeli *MycPrz II C4*.

Synonimy: 1. *niestałość, niestateczność, niestatek, odmiana, odmienność, przemienność, toczność, zmienność;* 2. *niezgoda, niezgodność.*

Cf NIEUSTAWICTWO, NIEUSTAWICZEŃSTWO, NIEUSTAWIEŃSTWO,
USTAWICZNOŚĆ

KK